

GHF- Gästrikeidrottens Historiska Förening

Nr 2 november 2009 - Sekreterare Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

— Redaktör och ansvarig utgivare: Kaj Annebrant, Sandviken —
018-51 38 18 E-post: kaj.annebrant@telia.com

Vasaloppssegraren Matti Kuosku

Matti Kuosku, Högbo GIF, vinner 1974 Vasaloppet Sälen-Mora 90 km och kramas om av kranskullan Åsa Mattsson. HGIF:aren är 33 år när han överraskar stort. Men när han 1976 segrar ännu en gång är det än större. Matti är nära flera segrar 1973-1981, när han åker i mål som sju, etta, sju, etta, 22:a, trea, sexa, tvåa och sexa igen i allt hårdare utländsk konkurrens. Han är med i OS 1976 och den främste långloppsåkaren i världen 1979 och 1980. Han var lovande skidåkare som ung i Finland, flyttade till Hofors 1965 och börjar tävla för Hofors AIF utan att ha stora ambitioner men blir upptäckt av flera skidledare – och satsar i Högbo GIF, där Eric Sandin är dynamisk ledare.

Gästrikaidrottens Historiska Förenings styrelse planerar för 20-årsjubileum i april nästa år.

I senaste styrelsemötet hos Gästriklands Idrottsförbund vid Södra Kansligatan på Söder i Gävle, togs det även upp ett förslag på en medlemsresa. Vi valde ju i år att satsa allt på ett regionmöte på Göransson Arena i Sandviken lördag den 12 september.

Vi blev 75 medlemmar och gäster från Dalarna, Hälsingland, Uppland och Sörmland.

Nya arenan imponerade på alla och Lars "Laban" Arnesson, tidigare förbundskapten i vårt ärorika fotbollslandslag, sa:

– Om jag var ung skulle jag satsat på bandy.

Han spelade bandy i både Sandviken, för först Sandvikens AIK och sedan för Högbo AIK. Ledarna i Sandvikens IF krävde det, när Laban närmade sig A-laget i fotboll. Han spelade bandy även i Stockholm, men fotbollen var då nummer ett för honom.

Det var kanske också bäst senare som mångårig anställd i Svenska Fotbollförbundet.

Sigge Parling, Forsbacka, en av våra gäster är Stor Grabb i både bandy och fotboll, och i pauserna 12 september satt han och blickade längtansfull ut över bandyisen där pojklagen, lagen från SAIK och Falu BS, hade kul.

Arne Anderstedt och Patrik Södergren berättade om vad SAIK Bandy tjänar på att spela i Göransson Arena. Ulf Fredin, svensk mästare i bandy med bland andra Sigge i Sirius året 1961 och Årets man i svensk bandy 1966, hoppades säkert att Uppsala får en inomhushall inom några år.

Förlorar bandyn sin särart?

Bengt Rogström, Bjursås, som varit landslagstränare och klubbtränare i 16 år, var lite mer fundersam och orolig för om bandyn går miste sin särart genom att flytta inomhus och ha krav över sig att bandyklubbarna måste ha inomhushall för att få spela i Elitserien.

Dennis Norman, Sandvikens Idrottsråds ordförande, hoppas att Sandvikens kommun inte i framtiden glömmar att satsa pengar på andra idrotter än bandy, särskilt sommartid, när de gröna planerna kan locka flera tjejer och killar till glädje av det som idrotten som bäst ger.

Bo Nordlund, vår sekreterare, ordförande Nils Frölander och jag var med på Länsmuseum Gävleborgs heldag den 24 september i Göransson Arena. Ämnet var idrottsplatser och det diskuterades mest Strömvallens framtid.

Ska några pelare på läktaren från 1923 vara ett argument för att bygga helt nytt och ge det populära strövområdet på båda sidor om Gävleån ett hotell på upp mot 25 våningar som är alltför dominerande?

Glädjande är att hotet mot att bygga om Stockholms Stadion till ett fotbollsstadion och sen inte ha plats för friidrott undanröjdes snabbt med hjälp av många idrottshistoriker.

Jag växte upp i ett idrottshem i Helsingborg. Min far gick som 16-åring in i en cykelklubb, tävlade på olika nivåer i 32 år, och blev ordförande i CK Fix och vice ordförande i Skånes Cykelförbund.

Vi upplevde mycket roligt tillsammans på cykel på väg till och från tävlingar. Nästa steg i utvecklingen var att klubbvis åka lastbil med cyklarna och sitta under presentation på flaket och få nära vänner

Det dröjde länge tills CK Fix fick råd att ha en klubblokal, hyrde en i en källare, kanske ett tidigare skyddsrum. Det var mot slutet av 1940-talet. Vi ordnade SM på cykel 1959. Redan tidigare hade Olle Wickholm vunnit ett TT-lopp, varvlopp, i Helsingborg inför storpublik i konkurrens med många i danska och svenska landslaget.

De blev blev fränkörda av eleganten Olle.

Jag och Lars-Vidar Ström, Valbo, har sedan förra året varit med i en arbetsgrupp för att få utveckla Göransson Arena, som invigdes lördagen 30 maj med underhållning av ett par av Sandvikens stora artister, Malena Ernman och Tomas Ledin. Det följdes av Ett Öppet hus. Dagen efter, där nästan hela vår styrelse var med.

Vi presenterade den satsning på idrotts- och kulturhistoria, som vi vill ska locka besökare och i stort göra Göransson Arena till ett stort utflyktsmål och förstärka ekonomin, som bandyn enbart inte kan stå för.

Ett 20-tal guider har utbildats av Göransson Arena av Sandvikenkännaren Elvert Eriksson.

Min Boken om Jernvallen Sextio spännande år 1937-1997 var studielitteratur. Vi lämnade dessutom faktaunderlag till filmen om Sandvikens idrottshistoria, som visas för grupper i anslutning till visningar mest varje dag.

När Sandvik AB (Sandvikens Jernverk) firar sitt 150-årsjubileum år 2012 får det vi gjort i senaste ett och ett halvt åren att ligga som en grund för nya attraktioner.

Idrottsligt ser jag fram mot Olympiska spelen i Vancouver, Kanada, för Emil Jönsson från Årsunda IF blir längdskidintresserades hopp och Jädraåstjejen "Bettan" Högberg är med i skidskyttegruppen och har chans att ta den femte platsen i damlandslaget.

Lars-Vidar och jag blev nyligen väldigt imponerade av 98-årige Egon Sundberg, som fick hjälpa oss att sätta namn på de allsvenska fotbollsspelare i Sandvikens IF, som han i flera säsonger på mest 1930-talet var med i som en viktig länk i kedjan.

Hans 107 allsvenska matcher och 23 mål imponerar. Det gör även SIF:s säsonger 1934-37 med en fjärde-, en tredje- och en fjärdeplats igen i allsvenskan.

SIF var nära att flyttas till 3:an i höstas (division fyra då Superettan skapats men är kvar i 2:an).

KAJ ANNEBRANT

Innehåll

- 1 Matti – långloppsskidkungen
- 2 Redaktören tycker
- 3 Stisse tycker...
- 4 Vår regionträff i Göransson Arena
- 5 Nell, Sigge och Ulf Fredin
- 6 Bandyns framtid – en inomhushall
- 7 Idrottsklubben Argo
- 8 Strömvallen – idrottsarena som berör
- 9 Stockholms Stadion byggs inte om
- 10 Gästriklands förste idrottsinstruktör
- 11 Sixten Jernbergs priser till Falun?
- 12 På idrottshistorisk rikskonferens
- 13 1954 – ett idrottshistoriskt år
- 14 Sveriges Fotbollshistoriker
- 15 Grattis – Folke och Walter!
- 16 Vi vill ha flera medlemmar!

"Debatten om StrömvalLEN

HET, INTRESSANT, VIKTIG..."

Debatten kring framtidens StrömvalLEN är het, intressant, viktig, engagerande och helt avgörande för slutresultatet.

Precis som idrotten med andra ord.

Jag vet inte om det här forumet är det rätta, att i Gästriklands idrottshistorikers egen publikation stå och rycka eller hacka på nån av de 26 pelare som bär upp den gamla, vackra (från utsidan) – men jag vårdar hellre minnen av utförda idrottsprestationer och upplevelser än jag hyllar gamla, uttjänta anläggningar.

Jag vet, Arbetarbladets mycket initierade kulturredaktör Bodil Juggas har en arsenal av goda argument, att det är jättemysigt att vandra runt i en stad och minnas det gamla.

Jag vet också hur StrömvalLEN egentligen uppfattas av de som använder sig av den.

Och framför allt; jag tror jag har förstått varför StrömvalLEN uppfördes en gång i tiden. Det var för att utveckla idrotten, för att föra Gävle framåt – och de män och kvinnor som byggde StrömvalLEN 1923 såg in i framtiden.

De krafter som nu funderar över den snart 100 år gamla anläggningens framtida möjligheter är egentligen samma andas barn.

Vad kan vi göra för idrotten. Vad kan vi göra för Gävle.

Först som sist ska alla veta att jag har klättrat omkring på StrömvalLEN sedan jag var så gammal att jag vågade plankar in via stängslet ner mot Gavleån. Jag gillar StrömvalLEN, jag vet att folk som kommer till Gävle tycker att arenan är pittoresk, småstadsmysig och en hel del annat.

Vad jag mest av allt gillar är dock inte den vackra (jodå) vitputsade fasaden mot Kungsbäcksvägen – utan det är läget.

Få städer har möjlighet att inrymma en arena för en av de stora idrotterna, vi pratar fortfarande om allsvensk fotboll, i de centrala delarna. Få arenor ligger så vackert som StrömvalLEN.

Den enda stad som jag varit med om en liknande promenad är i Halmstad, där man kan gå längs Nissans strand och till slut nå fram till Örjans Vall, vackert belägen mellan ån och – en villastad.

Jag vill kunna göra samma promenad i Gävle, från centralstationen upp för Drottninggatan, in i Stadsträdgården och så över en ny gångbro fram till ett unikt område med ett utbyggt konserthus och en väl anpassad fotbollsarena. En snygg skapelse, där de historiska vingslagen skulle höras om man lade örat mot den del av den gamla läktarbyggnaden som sparades och byggdes in i den nya arenan.

Jag brinner inte av rivningslusta, av ett utrycka en hån mot vacker arkitektur – men en idrottsarena är en idrottsarena.

Det är till för att låta muskler och hjärna samarbeta på planen – och låta känslorna få sitt utlopp på läktarna.

I idrottens utveckling finns det inte utrymme för att låta en gammal, utsliten, nedkörd, dåligt skött, ständigt hoplappad anläggning ta den plats som något fungerande behöver.

Men jag ställer krav, verkligen.

Mycket stora krav.

Det är därför jag är livrädd för ett sparprojekt, där Gävle kommun sopar ihop det som går att göra och låter

sig nöjas av det.

Den nya StrömvalLEN ska vara en estetisk höjdpunkt. Den ska smälta in i området, den ska skapa känslan av skönhet – precis som stora idrottsprestationer innehåller såna – mycket mer än att vara en skapelse av stål och betong.

Man kan nämligen bygga på olika sätt.

Man kan bygga en jättelik bandyarena och kalla den ABB Syd Arena och skapa ett monster – och man kan resa Göransson Arena, bandyns läckra offergåva till gudarna i Sandviken.

Goda argument får gärna stöta och blöta allt kring nya StrömvalLEN – följden kan bara bli att det nya föds ur det gamla och den nya anläggningen innefattar en intagande känsla av Gävles idrottshistoria.

Dåliga grannar bör dock inte få stoppa utvecklingen av Gävle och av StrömvalLENområdet.

Och de som gör det, sluta surra om att flytta friidrotten tillbaka StrömvalLEN. När nu Bosse Brügge fått ordning på namnet på Gunder Häggstadion, så ska friidrotten stanna där. Det blir förresten SM där 2011. Då tycker jag att statyn Löparen av Olof Ahlberg flyttas till området, och skänker en känsla av kulturell utsmyckning åt Gunder Häggstadion.

Friidrott på Gunder Häggstadion.

Fotboll (allsvenska) på den nya StrömvalLEN.

*Stisse Åberg,
sportchef Gefle Dagblad och Arbetarbladet*

Olle Källgren hade rätt

Sandvikens Idrottsförening, SIF, är inte glömd i FotbollsSverige. I boken Historien om Olympia 1895-2000, som nyligen kom ut finns en text från vårpremiären 1941 mot SIF på Olympia.

Matchen spelas annandag påsk och slutar 4-0 till HIF inför fyratusen åskådare. Malte Mårtensson gör två mål. Olle Källgren, SIF:s vänsterback (VM-spelare i Frankrike 1938) säger: "Jag gjorde mitt bästa för att hålla hypersnabbe Mårtensson, men han är hart när omöjlig att stoppa, när han sätter igång sina raidar.

En man för landslaget utan spår av tvekan även om han kanske i mångt och mycket är en stor bohème på planen".

IFK Mora fyller 100 år i år och firar det med en bok på 200 sidor av Stellan Kvärre. IFK Mora-dagen firades lördag 12 september med bland annat en fotoutställning

Hudiksvalls IF firar också sina 100 år med en bok, av Rolf Krohn och några gästskribenter.

HIF:s fotbollshistoria är både dramatisk och smärtsam. Den började med DM-guld 1913.

I början av 1980-talet blommar en talangfull juniortrupp och HIF har ett par framgångsrika säsonger i division 3.

Men 2004 läggs fotbollen ner efter 96 år.

Skidorna har haft tre storhetstider, och HIF har svarat för för fem riktiga Skid-SM, det senaste 2005.

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Erik Wiger, ordförande i Idrottshistoriska Riksförbundet, och Ragnar Sundberg, Hudiksvall, representerade Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap under regionträffen i Sandviken 12:e september.

Patrik Södergren längst till vänster, Arne Anderstedt, skydd, Ulf Fredin, två år Årets man i bandy, Bengt Rogström, mångårig landslagstränare, Sigge Parling och Lars Arnesson hade mycket tankvärt att berätta i Göransson Arena.

förande i Internationella Bandyförbundet, tror att bandyn måste ta nya, djärva grepp för att hävda sig i konkurrensen med större idrotter om publiken.

Göransson Arena är Sveriges fjärde inomhushall med bandy, 11-12 kan det vara om några år.

Lars "Laban" Arnesson, tidigare verksamhet inom Svenska Fotbollförbundet, gratulerade sin tidigare klubb (i bandy) för nya arenan. Han var imponerad och lite orolig för att fotbollen i Sverige inte hänger med i nya arenabyggen.

Ulf Fredin, med 45 landskamper och fem VM bakom sig, väntar på inomhushall i Uppsala – även om Sirius i vintras hade över 9000 åskådare på en SM-semifinal mot Edsbyn. Men före det var publiken så ringa att han kunnat "handhalsat på alla" på Studenternas IP.

Bengt Rogström, Falun, som varit landslagstränare i 16 år och klubbtränare minst lika länge, var rädd att rekryteringen till bandy och förbundets krav på inomhushallar skulle minska om spelet utomhus inte blir attraktivt för de yngre och de små föreningarna.

Patrik Södergren sa att Göransson Arena var ett skäl till att förlänger bandykarriären och han svarade på en direkt fråga om vem som blir svenska mästare 20, damer, och 21, herrar, mars:

– "SAIK."

Dennis Norman, ordförande i Sandvikens idrottsråd, oroas för ekonomin i nya arenan och hur ett underskott drabbar Sandvikens kommuns andra idrottsföreningar.

Bo Nordlund och Bo Brügge i GHF:s styrelse och sammanlagt 75-80 intresserade lyssnar på SAIK Bandy's Arne Anderstedt och spelaren Patrik Södergren om det inomhushallen betyder för bandyn i Gästrikland.

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Nell Ersson (född Sjöström) var Gästriklands första kvinna som tävlade individuellt i OS.

I Helsingfors 1952 sprang hon 100 meter och 4x100 meter för Sverige. Hon hade 1950 i Sandviken och året efter i Helsingborg vunnit SM på 100 och 200 meter.

Maken Erik ses till vänster om henne.

Regionträff

Lördagen 12 september
i Göransson Arena

Här ses Gävle-, Hofors- och Årsundabor i Göransson Arenas restaurang. Einar Danielsson, tvåa från vänster, 92 år och äldst av oss alla. Han var som ung duktig bandyspelare och två kusiner i Broberg, bröderna Danielsson, har gjort efternamnet känt. Han var företagare och expert på belysningar inomhus i tennishallar och utomhus på bandy- och fotbollsplaner. Duktig tennisspelare långt upp i 80-årsåldern,

Sigge Parling, Forsbacka, och Ulf Fredin, Bollnäs och Uppsala, erövrade SM-guld för Sirius tillsammans 1961 och är mycket goda vänner. Lars-Vidar Ström och Lars Blomgren, GHF, i bakgrunden.

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Intresset för om bandy och fotboll ska spelas mer inomhus i framtiden lockade närmare 80 idrottshistoriker och idrottsvänner till Göransson Arena lördagen den 12 september och de fick se allt vad nya inomhusarenan för idrott erbjuder.

Längst fram Ragnar Sundberg, Erik Wiger, Järvsö, och vår ordförande Nils Frölander.

Patrik Södergren, Arne Anderstedt och Ulf Fredin var i stort överens om att bandyns framtid ligger i att bygga inomhushallar. Patrik och Ulf är båda Stora Grabbar i bandy med SM-guld och många landskamper.

Vi visar upp våra stora

GHF har ansvar för Walter Nyströms prissamling i Folkets hus foajé, Sandviken, och, Arne Norrbacks Hall of Fame i Jernvallens idrottshalls foajé i nedre våningen.

Sandvikens kommun respektive kulturnämnden i Sandviken har dock huvudansvaret i stort GHF "äger" tre skyltfönster i Arena Jernvallens publikgång mellan bandyläktare och ishall.

Där finns i dag texter och bilder om fotbolls-VM 1958, Sandvikens AIK Bandy men också fotografier med stora idrottare i olika sporter.

Dessutom har GHF ett allmänt fönster i Jernvallens idrottshall foajé.

Historien om idrottsklubben Argo

Idrottsklubben Argo bildas söndagen den 19:e maj 1937 i Bönans Bygdegård utanför Gävle. Det hade länge funnits ett starkt önskemål bland Utvalnäs och Bönans idrottande ungdomar att bilda en idrottsförening.

Dom hade träffats för att hoppa höjd på tennisplanen i Bönan eller för att spela fotboll vid "Sundins grindhåll". Fotboll spelades även mellan stubbar och tallar ovanför Vallstugan på Majas inäga i Utvalnäs.

Inför träffen att bilda en idrottsförening hade informationslappar satts upp i Bönan och i Utvalnäs. Nitton grabbar kom till mötet söndagskvällen 19:e maj, och deras beslut blev: IK Argo skulle bildas.

Martin Söderhäll valdes till ordförande. Övriga i styrelsen blev: Bror Sundin, vice ordförande, Gunnar Evaldsson, sekreterare, Thure Sundin, vice sekreterare, Georg Wahlström, kassör, och ledamöter Olle Nordin och Åke Dahlström.

Erik Nordin utsågs till materialförvaltare och Olle Berglund till klubbmästare.

Årsavgiften bestämdes till sex kronor.

Gröna tröjor och vita byxor

Under nästa möte togs beslut om klubbdräkt – gröna tröjor och vita byxor. Ett klubbmärke var ett beslut den 4:e juni 1938. Då bestämdes också att ett landsvägsslopp – Argoloppet – skulle bli en årligen återkommande propaganda-tävling. Den arrangeras också ännu i dag.

För den yngre generationen finns det så kallade "Kobackarännen".

Midsommarhelgen 1942 svarade IK Argo för dans på dansbanan i Bönan. Danskvällarna blev återkommande under flera år.

Redan på 1920-talet skapades av starka ungdomar, Lindelöfs drängar, en mäktig stenmur runt den öppna gräsplanen. Det finns anteckningar om att Lindelöf fick en kunglig medalj för detta mästerverk.

"Sant eller osant, må vara osagt".

I september 1944 får IK Argo tillstånd av Gävle kommun att skapa en idrottsplats i Utvalnäs.

Året efter påbörjas idrottsplatsbygget. En barack köps in och blir tillfälligt omklädningsrum. IK Argo deltar i olika idrottsevenemang och har utbyte med föreningar i distriktet. Arbetet med att färdigställa idrottsplatsen fortsätter samtidigt.

Invigning 1953

Den officiella invigningen av idrottsplatsen samt det första organiserade midsommarfirandet sker 1953.

Den 9:e augusti 1954 avgår från Norrsundet den trälastade Simrishamns-ångaren Nedjan. Vädret är mycket dåligt. Hård nordnordostlig vind, som ökar till storm under natten. Nedjan är gammalt och knappt i sjövärdigt skick.

Klockan 23.45 meddelas att roderledningen brustit och att fartyget driver redlöst i den hårda stormen mot Eggegrund. Radioförbindelsen bryts, och Nedjan går till botten. Trälaster landar på Upplandskusten, och Gårdskärsfiskarna får bärgningsrätten och säljer en del av virket till fiskare i Utvalnäs.

Två av traktens snickarkunniga fiskare, Gustav Flodberg och Martin Söderhäll, uppför under år 1955 den nuvarande

klubbstugan vid idrottsplatsen med virke från förlista ångaren Nedjan.

Den stora tilldragelsen i Utvalnäs har alltid varit midsommarfirande. Varje år deltar omkring 1 500 personer i den trevliga samvaron med dans kring midsommarstången, säcklöpning och dragkamp och köper lotter.

Tendensen är att besökarna ökar för varje år, vilket är glädjande och stärker Argos ekonomi.

Samarbete med församlingshemmets styrelse

Under år 2008 går Idrottsklubben Argo ihop med Församlingshemmets styrelse. Meningen är att man skall samordna verksamheterna och minska antalet styrelseledamöter samt även skapa tydliga ansvarsområden.

Utvalnäs idrottsplats har växt till en naturlig samlingsplats för gammal och ung.

IK Argos verksamhet omfattar skidåkning, allmän skridskoåkning, ishockey, pulkaåkning och på vintern också innegympa. Friidrott, fotboll, orientering, bordtennis och boule utövas också.

Föreningen har omkring 500 medlemmar, och tack vare ett stort antal givmilda sponsorer och frivilligt arbete kan verksamheten inom Argo fortgå. Det stora antalet medlemmar vittnar om föreningens stora betydelse för människorna i Bönan och Utvalnäs. Med ökat utbud av andra aktiviteter har dock föreningens betydelse som idrottsförening minskat.

Argo från grekiska mytologin

Föreningens namn har hämtats från den grekiska mytologin, där skeppet seglar under namnet Argo. Besättningen kallas argonauter. Och utanför Upplandskusten "lurar" Argosgrund.

Sammanställt av Ulf Brodin, GHE

Idrottshistoriska ögonblick

Jens Lind, journalist som förknippas med SVT:s Sportspegeln och Stopptid, väljer klassiska idrottshistoriska ögonblick som visas som kortfilmer på Riksidrottsmuseet och på Göransson Arena i Sandviken.

Hur väljer du?

– Själva urvalet görs efter samråd med min uppdragsgivare Sveriges Centralförening för Idrottens Främjande. Vi vill visa många klassiska ögonblick ur svensk idrottshistoria. Ett knepigt uppdrag att välja, men tanken är att vi fyller på med idrottshändelser de närmaste åren. Blandningen och bredden är viktigast, tycker Jens Lind.

Strömvallen

- EN IDROTTSARENA SOM BERÖR

Idrotten berör alla på något vis, förr eller senare och vare sig man vill eller inte. Även dem som inte till vardags engagerar sig i klubbar, går på matcher och beundrar prestationer.

Detta påminde Gunilla Stillström från Riksidrottsmuseet om i sin presentation av begreppet idrottshistoria, när Läns museet 24 september arrangerade sitt seminarium i ämnet i Göransson Arena i Sandviken. Ett alert initiativ med anknytning till striden om att bevara Norra IP i (som GHF tog ända upp i regeringsrätten men fick nej till) i Sandviken och till debatten som sedan länge pågått om Strömvallen.

När Stillström påpekade att idrott alltid berör oss på något sätt träffade hon rätt i debatten om Strömvallens framtid. Där har många blivit berörda eller snarare upprörda. Även de som sällan eller kanske aldrig på plats tagit del av vad som händer där.

I sitt föredrag framhöll Stillström att idrottshistoria inte får stanna vid att handla om de stora grenarna, de stora resultaten, den spännande kampen och de legendariska gestalterna. Både ungdom och kvinnor ska ha sin plats i idrottens historia liksom udda och undanskymd verksamhet. Självklart hör också kulturhistoriska aspekter hemma i idrottshistorien

Idrottsplatser kulturhistoriska värden

Nils Olof Zethrin, historiker vid Stockholm Universitet, utredde idrottsplatser kulturhistoriska värde med hjälp av en rad bilder. Men när han kom till sin imponerande bild som visade hur Strömvallen en gång såg ut, så kände man vid första anblicken inte igen den stilfulla arenan med sin vackra läktare och forna utrymmen för friidrott. Ursprungliga Strömvallen hade minsann inte stål- och brädskelett som läktare och inte heller utspridda kiosker och tält. Och den anrika läktaren misspyddes inte en gång i tiden av en estetiskt störande skylt med reklam för godis.

För övrigt ville Zethrin i sitt föredrag med bilder som exempel utvidga begreppet idrottsplatser. Idrottshistorien får inte glömma bort alla små och kanske anonyma platser där man utövat udda sporter och kanske fjärran från medial uppmärksamhet. Han betonade också hur väsentligt det är att ta hänsyn till idrottsplatser skiftande kulturhistoriska värde, vilket ibland kan vara påtagligt arkitektoniskt men i andra fall innebära andra värden. Samtidigt måste man i värderingen ta hänsyn till utveckling av idrotten och framtida krav på arenor.

Mattias Woxlin om sina år på Strömvallen

Mattias Woxlin berättade sedan, hur han upplevt alla sina år med Gefle IF på Strömvallen.

Visst erkände han, att arenan har sin charm och atmosfär tack vare sitt läge centralt och nära Stadsträdgården. Detta kunde ibland även motståndarlag omvittna. Däremot underkände han Strömvallen som trång och föråldrad arbetsmiljö och tycktes då framförallt ha menat omklädningsrummens bristfälliga villkor och dåliga utrymmen för administration och samvaro.

För och emot nya Strömvallen

Seminariets deltagare var idrottsfolk och inte enbart från Gästrikland, företrädare för läns museet och lokalhistoriker,

samhällsplanerare i länet samt representanter för kommunal kultur och fritid.

Kaj Annebrant, Nils Frölander och Bo Nordlund representerade Gästrikland Idrotten Historiska Förening.

Den avslutande diskussionen utmynnade i tydliga ståndpunkter, motstridiga och kanske förväntade. Men också i visst samförstånd. Lokala kulturhistoriska intressen tycks eventuellt acceptera en pietetsfull förnyelse av Strömvallen. Läktaren har ett unikt arkitekturhistoriskt värde. Gemensamt för de flesta i debatten tycks det därför också vara att mer eller mindre strängt värna om läktarens arkitektur mot Kungsbäcksvägen. Från några håll underströks, att Strömvallens framtid får inte fastna i ett antal pelare som skymmer sikten.

Större samhällsperspektiv måste till. Motståndare till det redovisade arenaprojektet finner varandra, när de såväl med kulturhistoriska argument som miljöaspekter och ekonomiska invändningar ifrågasätter arenaforetagets storvulna koncept, som också uppfattas som helt villkorslöst. Särskilt irriterar det orimligt höga hotellet.

Kommunala synpunkter

Påfallande lite sades i debatten om en modern fotbollsarena i Sätra som alternativ till Strömvallen. Om trafiksituationen i närheten av Strömvallen rådde delade meningar. Lars Göran Ståhl, ansvarig för Gävle kommuns fritidssektor, hävdade, att parkeringsmöjligheter kring Kungsbäck och i närområdet inte är hinder för ett nya Strömvallen. Däremot är närheten till järnväg och kommunala färdmedel en positiv faktor.

Ansvariga för Gävle Kommuns idrottsplatser påminde om aspekter, som inte kommit fram särskilt tydligt i debatten. En total förnyelse av området kan medföra en attraktiv miljö norr om Strömvallen mot Gavleån och Stadsträdgården. I dag Strömvallens outnyttjade och bedrövliga baksida.

Ansvariga för Strömvallen poängterade, att om några år blir den klassiska idrottsplatsen underkänd för spel i allsvenskan, vilket den redan är för internationella cupmatcher. Om Gefle IF blir kvar i högsta serien är således problemet synnerligen akut. Men man får intrycket att i dagsläget är det knappast försvarbart att kommunen bygger en ny arena huvudsakligen avsedd för fotboll. Finansiärer måste till utifrån.

Strömvallen förr, nu och i framtiden

Till slut några personliga reflektioner efter att ha följt debatten om Strömvallen. Strömvallen finns inte kvar i sin genuina form, som gjorde den anrik och kulturhistoriskt värdefull. Om den ursprungliga Strömvallen fortfarande fanns och inte blivit ett lappverk på grund av vulgära men tyvärr nödvändiga ingrepp, så vore jag som engagerad i både idrott och kulturhistoria inte sen att värna om att den bevarades. Den var en gång vad vi idag kallar "multiarena" för såväl många idrottsgrenar sommar och vinter som folkliga fester och medborgarmöten.

Men vad som finns kvar är den unika läktaren och särskilt dess exteriör mot gatan? Och man spelar fotboll sedan tidigt 1900-tal på samma plats i stadens centrum men under otidsenliga förutsättningar.